

‘Theater werkt beter als je ook jezelf in de strijd gooit’

Michaël Bellon

© BRUZZ

07/09/2023

© Koen Broos | Louis Janssens en Willem de Wolf: “Het cliché dat je ook leert van je studenten is waar.”

Een van de meest eenvoudige maar tegelijk innemende stukken op het TheaterFestival is *Analoog*, een intieme, persoonlijke maar tegelijk universele pas de deux van acteurs Louis Janssens (27) en Willem de Wolf (61). Ooit was Janssens student van De Wolf op het conservatorium.

Soms gaapt er tussen generaties geen kloof, en is er juist sprake van liefdevolle camaraderie. Acteurs Louis Janssens en Willem de Wolf verschillen best nogal wat van elkaar. Janssens was 'voorbested' om kunstenaar te worden en stond al op zijn zestiende met zijn eerste voorstellingen in de krant. Voor De Wolf verliep de ontvoogding uit zijn communistische nest in Groningen een pak moeilijker. De jongste is gay, vindt dat kunst gaat om wie je bent en haalt uit nachtelijke feestjes evenveel inspiratie als uit de autobiografie van Schubert. De oudste is hetero, schrijft elke dag gedisciplineerd en was ooit de leraar van de jongste.

En toch vinden de twee elkaar in een ontroerende dialoog over kennisoverdracht, zingeving, engagement, loskomen van je wortels, ouder worden, spijt en schaamte. Die voorstelling, *Analoog*, beklijft zonder spectaculair decor of een verrassende plot, maar dankzij ontwapenende openheid en enkele slimme vormelijke ingrepen, en haalde zo de selectie van het TheaterFestival.

“Analoog is een intergenerationeel stuk zonder generatieconflict, dat toont dat je in gesprek kan gaan met elkaar. De basis is liefde, in de brede zin van het woord”

“Zo'n selectie kan je niet zien aankomen,” reageert Louis Janssens, die in 2012, op zijn zestiende, ook al de eerste 'State of the Youth' op het TheaterFestival mocht brengen. “Ik was zelf wel heel blij met de voorstelling. We hebben voor veel publiek mogen spelen en de recensies die we kregen waren goed. Sommige mensen kwamen zelfs een tweede keer kijken, en stuurden ons mooie berichten. Daardoor voelden we wel dat de voorstelling iets deed met het publiek. Maar Willem en ik dachten: hoe vaker je erover praat hoe minder waar het wordt. En plots werd ik daar dan weer zenuwachtig over, terwijl ik me er nooit voor ingeschreven had.”

Een idee over waar de aantrekkingskracht van het stuk precies vandaan komt, heeft hij wel. Janssens: “Wat ik van veel mensen hoor, is dat ze de openheid en de liefde die er van ons uitgaat, lang niet gezien hebben op een podium. Niet dat er dan geen frictie of meningsverschillen kunnen zijn, maar die bestaan op een open manier. Mensen die het fijn hebben met elkaar en die aandachtig zijn voor elkaar: het is blijkbaar fijn om ook dat eens te zien, en het is in ieder geval fijn om dat te spelen.”

© Koen Broos | "Toen we de teksten hadden voorgelezen aan elkaar, kreeg Willem het idee om elkaars teksten te lezen. We voelden hoe spannend het was om elkaars biografie te spelen, en zijn dan ook in functie daarvan gaan schrijven."

Intergenerationele liefde

"*Analoog* is een intergenerationele voorstelling zonder generatieconflict," verklaart Louis Janssens. "Een stuk waarin getoond wordt dat je in gesprek kan gaan met elkaar. De basis is liefde, in de brede zin van het woord, en ik voel nu al dat dat een basis zal zijn voor alle voorstellingen die ik nog zal maken. Er is al zoveel geweld in de wereld dat ik geen zin heb om dat ook nog eens op het toneel te zetten. De voorstelling gaat ook over het feit dat je het niet in je eentje kan. Het is een ontkrachting van individualisme."

De samenwerking tussen Louis Janssens en Willem de Wolf is gekiemd in hun vroegere relatie als leerling en docent. Janssens: "Ik vond Willem een heel fijne docent op de toneelschool van het KASK, en we konden het goed met elkaar vinden. Hij heeft ook mijn afstudeerproject begeleid en nadien zijn we altijd in contact gebleven. We gingen regelmatig eens wandelen of iets eten. Net voor de lockdown ontstond het idee om iets samen te doen, en tijdens de lockdown vernauwde dat idee zich tot de student-docentrelatie. Omdat dat iets persoonlijks was dat ook universeel kon zijn. Even was ik bang dat het te veel over het toneel en de toneelschool zou gaan, maar iedereen heeft wat met generaties, vaderfiguren, voorbeelden, ouder-kindrelaties, het doorgeven van kennis ... Ook een bakker en een dokter hebben hun vak van iemand anders geleerd. Door die afstand van het louter persoonlijke connecteren verschillende mensen op een verschillende manier met het stuk."

Bijzonder aan de verhouding tussen Janssens en De Wolf is wel dat de waardering tussen mentor en student zo wederkerig was. "Willem zegt dat toen hij mij in zijn klas zag binnenkomen, hij zichzelf zag binnenkomen," vertelt Janssens. "Het is inderdaad bijzonder dat iemand van 27 en iemand van 61 samen een voorstelling maken, en van elkaar leren. Maar ik geef intussen ook zelf les aan het conservatorium in Antwerpen, en het cliché dat je ook van je studenten leert is waar."

Verbeelding op een witte vloer

Analoog moet het niet hebben van een spectaculaire vormelijke aanpak, wel van een aparte, slimme en doeltreffende. Janssens: "Toen we de teksten die we hadden geschreven, hadden voorgelezen aan elkaar, kreeg Willem het idee om elkaars teksten te lezen. We voelden hoe spannend het was om elkaars biografie te spelen, en zijn dan ook in functie daarvan gaan schrijven. Op de duur begonnen we zelfs teksten te schrijven alsof we de ander waren. Omdat we er ook geen dagboektoneel van wilden maken, zijn er ook dingen verzonnen. Louis en Willem werden ook personages."

© Koen Broos | Louis Janssens en Willem de Wolf: "Het cliché dat je ook leert van je studenten is waar."

Zonder decorstukken slagen Janssens en De Wolf erin de werelden uit hun anekdotes op te roepen. "Net als de beslissing om elkaar te spelen is die witte vloer een eenvoudig, minimalistisch idee dat een groot effect kan sorteren. Het witte vloertje op de scène werd een wit blad, waarop je je verbeelding kan projecteren. Zo beland je plots op een feest bij Willems ouders, een gay party of in een klaslokaal."

Op die witte vloer wordt voluit gedanst. "We bedachten dat het leuk zou zijn als we ook zouden bewegen," knikt Janssens. "Meestal koppel je beweging en tekst dan los van elkaar, maar het samenvallen ervan geeft het geheel een licht abstracte vorm. Praten en bewegen tegelijk is wel een beetje schizofreen. De vraag was of dat vol te houden was. Maar mensen die we tijdens de repetitie uitnodigden, moedigden ons aan om ermee door te gaan. We hebben er heel hard op geoefend, maar nu zit het zo in onze lijven dat we er bijna niet meer over hoeven na te denken."

Uit die eenvoudige vorm en autobiografische eerlijkheid vloeit een zekere kwetsbaarheid voort, die voor Louis Janssens essentieel is. "Theater werkt gewoon beter als je ook jezelf in de strijd gooit, en je eigen twijfels, angsten en onzekerheden op dat speelveld durft te tonen. Dat resoneert bij mensen. Als speler heb ik veel geleerd van deze voorstelling. Vroeger vond ik spelen altijd moeilijk en eng. Willem heeft me op

mijn gemak gesteld om op dat podium mezelf te durven zijn. Dit ben ik, dit is mijn lichaam, dit is hoe ik praat en toneelspeel. Dat werkt heel emanciperend.”